

**ANAYASA MAHKEMESİNİN 15.07.2024-21.07.2024 TARİHLERİ ARASINDA RESMİ GAZETEDE ve
İNTERNET SİTESİNDE YAYIMLADIĞI BİREYSEL BAŞVURU KARARLARI ÖZET BÜLTENİ**

MÜSLÜM DOĞAN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/14764

Karar Tarihi: 2/5/2024

Başvuru, yurt dışına çıkış yasağı şeklindeki adli kontrol tedbirine karar verilmesi nedeniyle özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

İsveç'te yaşayan başvurucu, 14/09/2012 ile 16/10/2019 tarihleri arasında sosyal medya hesabından PKK/KCK terör örgütünün propagandasını yaptığı iddiasıyla Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma başlatılmış ve 31/10/2019'da başvurucunun ifadesinin alınması ve serbest bırakılmasına yönelik yakalama emri düzenlenmiştir.

18/02/2020'de yakalanan başvurucu, savcılıkta verdiği ifadede paylaşımları kendisinin yapmadığını, çocuklarının yapmış olabileceğini belirterek suçlamayı reddetmiştir. Ardından, tutuklanma talebiyle Şanlıurfa 3. Sulh Ceza Hâkimliği'ne sevk edilmiştir. Hâkimlik, talebi reddederek, başvurucunun her hafta salı günü kolluk birimine imza atmasına ve yurtdışına çıkış yasağına karar vermiştir. Kararda başvurucunun savunmasını, mevcut delil durumunu ve tutuklamanın istisnai nitelikte olmasını adli kontrol tedbirlerinin gerekçeleri olarak belirtmiştir. Başsavcılık 19/2/2020 tarihinde düzenlediği iddianame ile başvurucunun terör örgütünün propagandasını yapma suçundan 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2. maddesi uyarınca cezalandırılmasını talep etmiştir.

Şanlıurfa 6. Ağır Ceza Mahkemesi başvurucu hakkındaki adli kontrol tedbirlerinin aynen devam etmesine karar verilmiştir. Başvurucu, karara itiraz etmiş, dilekçesinde ailesi ile birlikte uzun yıllardır İsveç'te yaşadığını belirten başvurucu; bu ülkede işinin bulunduğunu, tedbirler nedeniyle maddi ve manevi olarak zarar gördüklerini ileri sürmüştür. Başvurucunun itirazı Şanlıurfa 7. Ağır Ceza Mahkemesince reddedilmiştir. 6. Ağır Ceza Mahkemesi 4/3/2020 tarihinde başvurucunun beraatine ve hakkındaki adli kontrol tedbirlerinin kararın kesinleşmesine kadar devam etmesine karar vermiştir. Başvurucu, anılan karara itiraz ederek 11/3/2020 tarihli dilekçesindeki beyanlarını tekrar etmiş, ayrıca beraat kararına rağmen adli kontrol tedbirlerinin kaldırılmamasının masumiyet karinesine aykırı olduğunu ileri sürmüştür. Şanlıurfa 7. Ağır Ceza Mahkemesi, kararın usul ve kanuna uygun olduğu gerekçesiyle itirazı reddetmiştir.

Başvurucu, nihai kararı 7/4/2020 tarihinde öğrendikten sonra 20/5/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Bireysel Başvuru sonrası süreçte Başsavcılık, anılan karara karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi 18/2/2021 tarihinde istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiş ve anılan karar temyiz edilmeden kesinleşmiştir. Başvurucu hakkındaki adli kontrol tedbirleri 19/2/2021 tarihinde kaldırılmıştır.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Somut olayda, başvuru ailesiyle birlikte uzun süredir İsviçre'de yaşadığı ve çalıştığı dikkate alındığında, başvuru hakkında uygulanan yurtdışına çıkış yasağının kişisel, sosyal ve mesleki ilişkileri üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu kabul edilmelidir. Bu müdahalenin, başvuru özel hayatına ciddi şekilde etki etmesi ve belirli bir ağırlık düzeyine ulaşması nedeniyle, başvurunun özel hayata saygı hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Adli kontrol, bir suçtan şüpheli veya sanığın, tutuklama nedenlerinin varlığı halinde belirli yükümlülüklerle adli makamlarca denetim altına alınmasıdır. Bu tedbir, tutuklamaya alternatif olup, kişinin özgürlüğünü daha az kısıtlayarak tutuklanmaksızın yargılanmasını sağlar. 5271 sayılı Kanun'un 109. maddesi, tutuklama nedenlerinin varlığı durumunda adli kontrol kararı verilebileceğini düzenlemektedir. Adli kontrol kararı için kuvvetli suç şüphesine dair somut deliller ve tutuklama nedeninin bulunması gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi, koruma tedbirlerinde delillerin incelenmesi ve kamu yararının gerekliliğini, ayrıca koruma tedbirlerinin geçici olması ve gereğinden uzun sürmemesi gerektiği belirtilmiştir. Özellikle yurtdışına çıkış yasağı gibi adli kontrol tedbirleri uygulanırken, kişinin yurtdışındaki ailevi, kişisel ve mesleki bağları, isnat edilen suçun niteliği ve cezanın ağırlığı dikkate alınarak adil bir denge kurulması ve yeterli gerekçeyle açıklanması gerekir.

Başvuru, terör örgütünün propagandasını yapma suçundan 18/02/2020'de ifade vermiş ve aynı tarihte kolluk biriminde imza atma ve yurtdışına çıkış yasağı şeklinde adli kontrol tedbirlerine tabi tutulmuştur. Kovuşturma yapılarak başvuru beraatine karar verilmiş, ancak adli kontrol tedbiri beraat kararının kesinleşmesinden sonra 19/02/2021'e kadar devam etmiştir. Başvuru, İsviçre'de ailesiyle yaşadığını ve işyeri olduğunu belirterek tedbirin kaldırılmasını veya değiştirilmesini defalarca talep etmiştir.

Başvurunun suçlamaları sosyal medya paylaşımlarına dayanmakta olup, adli kontrol tedbirinin soruşturma ve kovuşturma sürecine nasıl bir fayda sağladığı açıklanmamıştır. Beraat kararına rağmen adli kontrolün devam etmesinin çelişkili olduğu anlaşılmaktadır.

Yurtdışına çıkış yasağı başvuru özel ve aile hayatına müdahale etmiş, yargı makamları başvuru itirazlarını yeterince değerlendirmemiştir. Yargı sürecinin başvuru bağlarını ve suçun niteliğini göz önünde bulundurarak adil bir denge kurmadığı, alternatif tedbirleri tartışmadığı ve hızlı ve özenle bir soruşturma yapmadığı anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, yaklaşık bir yıl süren yurtdışına çıkış yasağının demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun olmadığına karar verilmiştir.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

EKREM ECE BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/13187

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Karar Tarihi: 2/5/2024

Başvuru, işe iade davasında dava açma süresinin hatalı tespit edilmesi üzerine davanın reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığında işçi olarak çalışırken gözüaltına alınması ve işe devam etmemesi gerekçesiyle iş akdi feshedilmiştir.

Zorunlu arabuluculuk sürecine başvurmuş ve 10/8/2018 tarihinde yapılan arabuluculuk görüşmeleri anlaşma sağlanamadan sona ermiştir.

Başvurucu, 27/8/2018 tarihinde Kızıltepe 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde işe iade davası açmıştır. Mahkeme, süresi içinde açılmadığı gerekçesiyle davayı reddetmiştir. Mahkemenin gerekçesi, arabuluculuk son tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren iki hafta içinde dava açılması gerektiği ve bu sürenin aşıldığı yönündedir.

Başvurucu, dava açma süresinin son gününün resmi tatil olan Kurban Bayramı'na denk geldiğini, bu nedenle davayı tatilin bittiği tarihten sonraki ilk iş günü olan 27/8/2018 tarihinde açtığını belirterek istinaf başvurusunda bulunmuştur. Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi, istinaf başvurusunu reddetmiştir ve kararda yine süresi içinde dava açılmadığı vurgulanmıştır.

Nihai karar, başvurucuya 19/2/2020 tarihinde tebliğ edilmiştir ve başvurucu 16/3/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Anayasa'nın 36. maddesi, herkesin yargı mercileri önünde iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğunu belirtir. Bu, mahkemeye erişim hakkının Anayasa'nın 36. maddesiyle güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsuru olduğunu gösterir. Anayasa'ya "adil yargılanma" ibaresinin eklenmesiyle, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı da madde metnine dâhil edilmiştir. AİHM, Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının mahkemeye erişim hakkını içerdiğini belirtir. Mahkemeye erişim hakkı, bir uyumsuzluğu mahkemeye taşıyabilmek ve etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına gelir. Somut olayda, davanın süre aşımından reddedilmesi başvurucunun mahkemeye erişim hakkına müdahale anlamına gelmektedir.

Müdahalenin ihlal oluşturup oluşturmadığı incelendiğinde ise somut olayda kanuni dayanağın incelenmesi gerekmektedir. 857 sayılı Kanun'un 20. maddesine göre, iş sözleşmesi feshedilen işçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı iddiasıyla fesih bildiriminden itibaren bir ay içinde arabulucuya başvurmak zorundadır. Anlaşma sağlanamazsa, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir. 6100 sayılı Kanun'un 92. maddesinin (2) fıkrasında sürelerin hafta, ay, yıl olarak belirlenmesi durumunda sürenin başladığı günün son hafta, ay veya yıl içindeki karşılık gelen günün tatil saatinde biteceği, 93. maddesinde ise sürenin son gününün resmi tatile rastlaması halinde, sürenin tatili takip eden ilk iş günü çalışma saati sonunda biteceği düzenlenmiştir. 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'un 2. maddesi, resmi ve dini bayram günleri ile yılbaşı, 1 Mayıs ve 15 Temmuz

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

günlerini genel tatil günleri olduğunu ve Kurban Bayramı'nın dini bayram günlerinden biri olduğunu hükme bağlamıştır.

Başvurucunun işe iade talebiyle açtığı davada Mahkeme ve Bölge Adliye Mahkemesi Arabuluculuk Anlaşamama Tutanağı'nın düzenlendiği tarihten itibaren iki haftalık dava açma süresi içinde işe iade davası açılmadığından hak düşürücü süre nedeniyle davanın reddi gerektiğini belirtmiştir.

Somut olayda, başvurunun işe iade davasını Arabuluculuk Anlaşamama Tutanağı'nın düzenlendiği 10/8/2018 tarihinden itibaren iki haftalık süre içinde açması gerektiği konusunda bir ihtilaf yoktur. Başvurucu, iki haftalık sürenin son günü olan 24/8/2018 tarihinin resmi tatil olan Kurban Bayramı'nın son gününe, 25/8/2018 ve 26/8/2018 tarihlerinin ise hafta sonuna denk gelmesi nedeniyle, davayı tatili takip eden ilk iş günü olan 27/8/2018 tarihinde açmıştır. Ancak, Mahkeme ve Bölge Adliye Mahkemesi, dava açma süresini hesaplarken hak düşürücü sürenin son günü olan 24/8/2018 tarihini iş günü olarak kabul etmiştir.

Söz konusu bu kabulün sürenin son gününün resmî tatil gününe rastlaması hâlinde sürenin tatili takip eden ilk iş günü çalışma saati sonunda biteceğini belirten düzenlemeye açıkça aykırı olduğu anlaşılmıştır. Bu itibarla başvurunun açmış olduğu işe iade davasının süre aşımından reddedilmesinin kanuni dayanağının bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle başvurunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

MEHMET KAVİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/30554

Karar Tarihi: 18/4/2024

Başvuru, kararın gerekçesi açıklanmadığı ve kanun yolu süresinin gerekçeli kararın tebliğinden başlayacağı açıkça belirtildiği hâlde tefhimden başlatılan süre gözetilerek istinaf talebinin reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucunun açtığı davada kanun yolu başvurusu, kanun yolu süresinin ilk derece mahkemesinin kararının tefhim tarihinden başlatılarak hesaplanması nedeniyle süresinde olmadığı gerekçesiyle kesin olarak reddedilmiştir. Başvurucu, nihai hükmü 4/2/2022 tarihinde öğrendikten sonra 3/3/2022 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi somut başvuru ile aynı nitelikteki ihlal iddialarını incelediği Rüstem Gül kararında, uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Anılan kararda Anayasa Mahkemesi; gerekçesi açıklanmamış bir hükmün tefhim edilmiş bir hüküm olarak sayılmayacağını, gerekçeli karar tebliğ ya

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

da tefhim edilmeden kanun yoluna başvurma süresinin başlamayacağını belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi; başvurunun kısa kararla birlikte kararın gerekçesini öğrenemediği, dolayısıyla karar gerekçesini bilmeyen başvurucudan kısa kararın tefhiminden itibaren istinaf kanun yoluna başvurmamasını beklemenin başvurucuya ağır bir külfet yüklediği bu durumda kanun yolu mercisinin somut olayın şartlarında istinaf süresini, ilk derece mahkemesi kararının gerekçesi açıklanmadan tefhim tarihinden itibaren başlatmasına ilişkin yorumunun öngörülemez nitelikte olduğu, başvurunun katlanmak zorunda kaldığı külfetin hedeflenen meşru amaçla orantısız olduğu, müdahalenin ölçülü olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

Bu itibarla başvurunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

KUTBEDDİN KARAGÖZ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2021/8803

Karar Tarihi: 18/4/20247

Başvuru, 2015 yılında Ankara Garı önünde gerçekleştirilen canlı bomba saldırısı sonucu yaralanma olayının meydana gelmesi ve yaşam hakkının koruma yükümlülüğüne ilişkin maddi boyutunun ihlal edildiği iddiasıyla açılan tam yargı davasında kusur sorumluluğuna ilişkin değerlendirme yapılmadan karar verilmesi nedeniyle yaşam hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu nihai hükmü 20/1/2021 tarihinde öğrendikten sonra 11/2/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi, aynı konu hakkında verdiği birçok kararda (örnek kararlar için bkz. Ali Hıdır Tekin, B. No: 2018/35243, 15/9/2021; Abdul Kadir Ünlü, B. No: 2018/33200, 15/9/2021) başvurunun yaşam hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkı kapsamında incelenebileceğini tespit edip idari yargı mercilerinin davayı yalnızca sosyal risk ilkesi çerçevesi ele almak suretiyle teoride ve uygulamada etkili olan tam yargı davası yolunu etkisiz kıldıkları, böylece yaşamı koruma yükümlülüğüne yönelik ihlalin tespit edilmesi hususunda davacılara başarı şansı sunmadıkları gerekçesiyle yaşam hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır. Somut başvuruda, anılan kararlarda açıklanan ilkeler ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

Bu nedenle başvuru sahiplerinin Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

AZİZE VURUR VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU**Başvuru Numarası: 2021/5124****Karar Tarihi: 18/4/2024**

Başvuru, terör saldırısı sonucu meydana gelen yaralanma olayı nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararların tazmini talebiyle açılan tam yargı davasının süre aşımı yönünden reddi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

11/05/2013 tarihinde Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde iki bomba yüklü araç infilak etmiştir. Bu terör saldırısı sonucunda 51 kişi hayatını kaybetmiş, 222 kişi yaralanmıştır. İşbu saldırı sonrasında Doğan Vurur sonucu ağır yaralanarak %80 engelli hale gelmiştir. Bunun üzerine 5/06/2013'te Hatay Valiliği Zarar Tespit Komisyonu'na başvuruda bulunarak 5233 sayılı Kanun kapsamında 26,410.31 TL maddi tazminat almıştır.

2/04/2014 tarihli ön inceleme raporunda, Hatay Emniyet Müdürlüğü'nün olay öncesi birçok ihbar aldığı ve gerekli önlemleri almadığı belirtilmiştir. Bu nedenle, Hatay Valiliği ilgili emniyet görevlileri hakkında soruşturma izni vermiş, Hatay Cumhuriyet Başsavcılığı, görevi kötüye kullanma suçundan iddianame düzenleyerek 19/01/2015 tarihinde kamu davası açmıştır.

18/07/2015 tarihinde Doğan Vurur ve ailesi, İçişleri Bakanlığı'na manevi tazminat talebiyle başvuruda bulunmuş ancak bu talep 26/07/2015'te reddedilmiştir. Bunun üzerine 25/01/2016 tarihinde, imzalanan sulhnamenin iptali ve maddi-manevi tazminat talepleriyle tam yargı davası açılmıştır. Davada, idarenin kusurlu olduğu ve gerekli önlemlerin alınmadığı ileri sürülmüştür.

Hatay İdare Mahkemesi, 17/02/2016 tarihli kararıyla davayı süre aşımı nedeniyle reddetti. Mahkeme, sulhnamenin imzalandığı tarihten itibaren en geç 60 gün içinde dava açılması gerektiğini belirtmiştir. Manevi tazminat talebi için ise olay tarihinden itibaren bir yıl içinde en geç 12/5/2014 günü idari başvuru yapılarak sonucuna göre otuz gün içinde dava açılması gerektiği belirtilmiştir. Bu bağlamda olayın üzerinden uzun süre geçmesinin ardından dava açma süresini canlandırma imkânı bulunmayan 18/11/2015 tarihli idari başvuru üzerine verilen ret cevabının ardından 25/1/2016 tarihinde açılan davada süre aşımı bulunduğu ifade edilmiştir.

Başvurucuların temyiz talebi üzerine Danıştay 10. Dairesinin 14/11/2018 tarihli kararıyla süre ret kararını bozmuştur. Kararın gerekçesinde; tam yargı davaları için öngörülen bir ve beş yıllık sürelerin eylemin idariliğinin ortaya çıktığı andan itibaren hesaplanmasının şart olduğu, somut olayda ise başvuru eylemin idariliğini 19/1/2015 tarihinde açılan ceza davası ile öğrendiğinin kabulünün gerektiği, bu nedenle de ceza davasının açılmasından itibaren bir yıl içinde 18/11/2015 tarihinde yapıldığı anlaşılan idari başvuru üzerine açılan davanın süresinde olduğu belirtilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Daire gerekçesinde ayrıca sulhname imzalandıktan sonra idarenin sorumluluğunun hizmet kusuru ilkesi uyarınca çözülebileceğini belirterek sulhnamenin iptali talebinin de tazminat talepleri ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmiştir. Davalı idarenin karar düzeltme talebi üzerine Daire, bozma kararını kaldırarak İdare Mahkemesinin 17/2/2016 tarihli süre ret kararını 19/10/2020 tarihinde onamıştır.

Başvurucular, nihai kararı 22/1/2021 tarihinde öğrenmelerinin ardından 12/2/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucular, terör saldırısının gerçekleşmesinde idarenin kusuru olduğunun olay tarihinde öğrenilmesinin mümkün olmadığını, süre ret kararındaki yorumun mahkemeye erişim hakkını aşırı derecede sınırladığını ve saldırının yaşanmasında kusuru olan idarenin bu ihmalinin yaşamı koruma yükümlülüğünü ihlal ettiğini belirterek anayasal haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Somut sürece bakıldığında mahkemeye erişim hakkına davanın süre yönünden reddi suretiyle yapılan müdahalenin kanuni dayanağa sahip olduğu ve sınırlamanın meşru amacının bulunduğu anlaşılmıştır. Kanunilik ve meşru amaç şartlarını sağladığı anlaşılan mahkemeye erişim hakkına yönelik müdahale, ölçülülük ilkesi bakımından da değerlendirilmelidir.

Başvuruya konu olan yargılamada, İdare Mahkemesi, yaralanmanın 11/5/2013 tarihinde meydana gelen patlama sonucunda öğrenildiği ve 3/2/2014 tarihinde sulhname imzalandığı için bu tarihlerden itibaren mevzuatta belirtilen sürelerin aşıldığını belirterek davayı reddetmiştir. Başvurucular, idarenin kusurlu olduğunu ve emniyet birimlerinin ihmali bulunduğunu ceza davası ile öğrendiklerini belirterek, idari başvuru süresinin başlangıç tarihi olarak ceza davası sonucunun esas alınmamasının mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, benzer başvurularda belirttiği üzere, idari eylem nedeniyle uğranılan zararın tazmini için idari eylem ve zarar olmalı, zararlar idari eylem arasında illiyet bağı bulunmalıdır. Bazen bu zararın ve illiyet bağının eylemin yapılmasıyla birlikte ortaya çıkabileceği gibi bazen de çok sonra, ceza yargılamaları sonucunda ortaya çıkabileceği belirtilmiştir. Bu gibi durumlarda, dava açma süresinin, hak sahibinin dava hakkından haberdar olmadığı bir dönemde başlamasının dava hakkını anlamsız kılabilmesi ve ölçülülük ilkesini zedeleyebileceği vurgulanmıştır. Dolayısıyla, eylemin idariliğinin, zararın veya illiyet bağının eylemden sonra anlaşıldığı durumlarda, dava açma süresinin bu tarihlerden sonra başlaması gerektiği kabul edilmektedir.

Somut olayda yaralanmanın 11/5/2013 tarihinde meydana gelen terör saldırısı sonucu gerçekleştiği konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Ancak olayda idarenin kusurunun bulunması durumunun İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan inceleme, akabinde gerçekleşen soruşturma izni verilmesi işlemleri ve olayda ihmali/kusuru bulunduğu düşünülen emniyet görevlileri hakkında 19/1/2015 tarihinde açılan ceza davası ile ortaya çıktığı görülmüştür. Dolayısıyla başvurucuların anılan süreçten önce yaralanmaya sebep olan eylemin idariliğine ilişkin bir bilgiye ve veriye sahip olmadığı anlaşılmıştır. Bu itibarla başvurucuların olayın gerçekleştiği 11/5/2013 tarihi esas alınarak uğradıkları zararlar ilgili idari başvuru yapmak suretiyle dava açmalarının beklenmesi başvuruculara orantısız bir külfet

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

yüklemektedir. Buna göre İdare Mahkemesinin dava açma süresinin başlangıç tarihine ilişkin yorumu, mahkemeye erişim hakkına yönelik katı bir yorumdur. Bu sebeple mahkemeye erişim hakkını güçleştirerek neredeyse imkânsız hâle getirdiği değerlendirilmiştir. Böylece davanın süre aşımından reddedilmesi suretiyle başvuru sahiplerinin mahkemeye erişim haklarına yönelik müdahalenin ölçüsüz olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

HANIM ÖZPINAR VE MEHMET ÖZPINAR BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/23585

Karar Tarihi: 18/4/2024

Başvuru; mahpusun infaz kurumunda hastalığa yakalanması ve akabinde sağlık hizmetine erişiminde ihmal gösterilmesi nedeniyle ölmesi ve bu olayda ihmali bulunan kamu görevlileri hakkında etkili bir soruşturma yürütülmemesi nedeniyle yaşam hakkının, açılan tam yargı davasının ise kısmen reddedilmesi nedeniyle de adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Başvuru sahiplerinin yakını M.T.Ö., 9 Nisan 2012 tarihinde tutuklanarak Bakırköy Metris 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna konulmuştur. Sonraki süreçte sırasıyla Silivri 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna, Silivri Açık Ceza İnfaz Kurumuna, Emirdağ Açık Ceza İnfaz Kurumuna ve son olarak Edirne Açık Ceza İnfaz Kurumuna nakledilmiştir.

M.T.Ö., Silivri 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulduğu sırada yapılan verem taraması sonucunda Beşiktaş Verem Savaş Derneği'nin 28/09/2015 tarihli raporuyla verem şüphesiyle hastaneye sevk edilmesi gerektiği belirtilmiş, bu doğrultuda 19-22 Ekim 2015 tarihleri arasında Çatalca Verem Savaş Dispanseri Verem Savaş Polikliniğine sevk edilmiş ve yapılan muayene sonucunda verem olmadığı tespit edilmiştir.

M.T.Ö.'nün farklı ceza infaz kurumlarında kaldığı dönemlerde dış problemleri nedeniyle 24/03/2014 ve 18/08/2015 tarihleri arasında birçok kez infaz kurumu dış hekimi tarafından muayene edilmiş, devlet hastanesine veya ağız ve diş sağlığı hastanesine sevk edilerek tedavi edilmiştir.

4/07/2015 tarihinde rahatsızlanması üzerine acil olarak devlet hastanesine sevk edilerek tedavi edilmiştir.

Karın ağrısı şikayeti nedeniyle 21/12/2015 ve 23/02/2016 tarihleri arasında birçok kez infaz kurumu hekimi tarafından muayene edilmiş, devlet hastanesine veya eğitim ve araştırma hastanesine sevk

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

edilerek tedavi edilmiştir. Sonunda ileus (bağırsak tıkanması) tanısı konulmuş ve ameliyat edilmiştir. Ameliyat sonrası patolojik bulgu saptanmaması üzerine 23/02/2016 tarihinde taburcu edilmiştir.

03/03/2016 tarihinde devlet hastanesi genel cerrahi polikliniğine sevk edilerek süturları alınmış, akut patoloji tespit edilmemiştir. 8/03/2016 ve 30/03/2016 tarihleri arasında birçok kez devlet hastanesinin beyin cerrahisi ve enfeksiyon hastalıkları polikliniklerine sevk edilmiştir. Sonunda Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Nöroşirurji Polikliniğine sevk edilmesi uygun görülmüş ve 30/03/2016 tarihinde bahsi geçen hastaneye sevk edilmiştir. Oradan da mahkûm koğuşu olan bir merkeze sevk edilmesi uygun görülmüştür.

M.T.Ö.nün İnfaz Kurumu Müdürlüğüne yazdığı dilekçe ile Kurum idaresinin devamlılık arz etmeyen iç hizmetlerinde ücretsiz çalışmayı talep etmesi üzerine 10/11/2015 tarihinde alınan Kurul kararı ile gönüllü çalışmasına karar verilmiş; bir süre sonra tekstil atölyesinde çalışmayı istemesi üzerine alınan İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla isteğine istinaden atölyede çalışmasına karar verilmiştir. Aile Hekimliğinin 6/4/2016 tarihinde düzenlediği, kendisinin infaz kurumunda herhangi bir iş kolunda çalıştırılmasının sağlığı açısından sakıncası olmadığı yönündeki raporu uyarınca önce 7/6/2016 tarihinde mutfak hizmetlerinde çalıştırılmasına karar verilmiş; kendisinin iş değişikliği talep etmesi üzerine temizlik hizmetlerinde çalışmasına karar verilmiştir.

M.T.Ö.nün Edirne Açık Ceza İnfaz Kurumunda cezası infaz edilmekte iken 26/7/2016 tarihinde rahatsızlanması üzerine 112 Acil Servis ambulansı ile Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine yatırılmış, M.T.Ö. 15/8/2016 tarihinde hastanede vefat etmiştir. Ölüm belgesinde ölüm sebebi "pnömoni" (zatürre) olarak belirtilmiştir.

Ölüm olayı hakkında resen başlatılan ceza soruşturması sürecinde M.T.Ö.nün ölümü üzerine Edirne Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) resen ceza soruşturması başlatmıştır. 15/8/2016 tarihinde yapılan ölü muayene ve otopsi işlemi neticesinde kesin ölüm sebebi tespit edilememiş, Cumhuriyet Başsavcılığınca kesin ölüm nedenine ilişkin mütalaası istenen Adli Tıp Kurumu Edirne Adli Tıp Şube Müdürlüğü 8/2/2017 tarihli raporunda ölüm sebebini akciğer tüberkülozu (verem) olarak bildirmiştir.

Başsavcılık adli tıp raporu doğrultusunda "...ölümün akciğer tüberkülozu neticesinde gelişmiş olduğu...başka birisine yüklenebilecek kast, kusur ve tesire rastlanmadığı, kimseye atfedilebilecek suç ve suç unsuru bulunmadığı..." gerekçesi ile kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar vermiştir. Karar, M.T.Ö.nün yakını E.Ö.ye 25/4/2017 tarihinde tebliğ edilmiş fakat E.Ö. karara itiraz etmemiştir.

Başvurucular, M.T.Ö.'nün ölümünden sorumlu olduğunu düşündükleri Ceza İnfaz Kurumu ve sağlık personelinin cezalandırılması için 10/04/2017 tarihinde Başsavcılığa şikayet dilekçesi sunarak kamu davası açılmasını talep etmişlerdir. Ancak Başsavcılık, ölüm olayıyla ilgili daha önce kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği ve bu karara itiraz edilebileceği gerekçesiyle 18/04/2017 tarihinde kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar vermiştir. Bu karar, 29/06/2017 tarihinde başvurucuların vekiline tebliğ edilmiş, ancak başvurucular karara itiraz etmemiştir.

Disiplin soruşturması sürecinde, ölüm olayı ile ilgili idari yönden soruşturma açılmıştır. Ceza İnfaz Kurumu müdürü hakkında açılan soruşturmada Edirne Cumhuriyet Başsavcılığı Disiplin Amirliği,

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

18/9/2017 tarihinde soruşturmaya yer olmadığına karar vermiştir. İnfaz koruma memurları ve sağlık memuru hakkında açılan soruşturmada ise Kurum Disiplin Amirliği, 12/04/2018 tarihli kararlarıyla soruşturmaya yer olmadığına karar vermiştir.

Başvurucular, 8/05/2017 tarihinde Edirne İdare Mahkemesi'ne, Bakanlık aleyhine tam yargı davası açmışlardır. Davada, M.T.Ö.'nün ceza infaz kurumunda verem mikrobunu kaparak hastalandığı, zorla kötü ortamlarda çalıştırıldığı ve hastane sevk taleplerinin reddedildiği iddia edilmiştir. Bu sebeplerle M.T.Ö.'nün hastalığının teşhis ve tedavi edilemediği ve hayatını kaybettiği ileri sürülerek maddi ve manevi tazminat talep edilmiştir.

İdare Mahkemesi, M.T.Ö.'nün ceza infaz kurumunda kalmasının ve çalıştırılmasının hastalığına ve ölümüne etkisi ile teşhis ve tedavi süreçlerini değerlendirmek üzere dosyanın Adli Tıp Kurumu'na gönderilmesine karar vermiştir.

Adli Tıp Kurumu Başkanlığı 8. Adli Tıp İhtisas Kurulu, 20/03/2019 tarihli mütalaasında, M.T.Ö.'nün düzenli olarak verem taramasından geçirildiği ve 19-22 Ekim 2015 tarihlerinde yapılan muayenede verem olmadığı tespit edildiği belirtilmiştir. Bununla birlikte akciğer tüberkülozu kronik bir hastalık olup akut ölüme sebep olmayacağı, ancak M.T.Ö.'nün otopsisinde tüberküloz kaynaklı ölüm bulgularının tespit edilmediği, M.T.Ö.'nün balgam sonuçlarının negatif olduğu ve tüberküloz açısından gerekenlerin yapıldığı belirtilmiştir.

M.T.Ö.'nün şikayetlerine uygun olarak tanı konulup tedavi edildiği, ceza infaz kurumu tarafından revirde ve ilgili hastanelerin polikliniklerine sevk edilerek tedavi edildiği ve cezaevi infaz kurumu yetkililerinin uygulama hatası bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

İdare Mahkemesi, 26/06/2019 tarihli kararı ile maddi tazminat talebinin reddine, manevi tazminat talebinin ise kısmen kabulüne karar vermiştir. Manevi tazminat olarak 20.000 TL kabul edilmiş, kalan 80.000 TL'lik talep reddedilmiştir. Kararın gerekçesinde özetle maddi tazminat talebi ile ilgili, M.T.Ö.'nün şikayetleri doğrultusunda ceza infaz kurumu tarafından revirde ve ilgili hastanelerin polikliniklerine sevk edilerek tedavi edildiği, bu işlemlerin tıp kurallarına uygun olduğu ve aksini gösteren somut bir bilgi veya belge sunulmadığı için maddi tazminat talebi reddedilmiştir.

Manevi tazminat talebi ile ilgili Edirne Adli Tıp Kurumu Şube Müdürlüğü'nün raporuna göre, M.T.Ö.'nün ölümünün akciğer tüberkülozu (verem) sonucu gerçekleştiği tespit edilmiştir. Tüberkülozdan ölümlerin günümüzde son derece az olduğu, bu nedenle M.T.Ö.'nün cezaevinde veremden ölmesinin anne ve babasının acı ve ıstırabını artıracığı, yaşama sevinçlerini azaltacağı göz önüne alınarak her bir ebeveyn için 10.000 TL manevi tazminatın hakkaniyete uygun olduğu ve bu tutarın davalı idarece tazmin edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Taraflar karara karşı istinaf yoluna başvurmuş, 2/7/2020 tarihinde istinaf başvuruların reddine kesin olarak karar verilmiştir. Karardan 9/7/2020 tarihinde haberdar olan başvuruçular 13/7/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Başvurucular, tam yargı davası açarak maddi ve manevi zararlarının tazminini talep etmiştir. Ancak raporlarda çelişkiler mevcuttur. Adli Tıp Kurumu 8. Adli Tıp İhtisas Kurulu Raporu'nda ölümün tüberkülozdan kaynaklandığını gösteren tıbbi belge olmadığı ve kesin ölüm sebebinin tespit edilemediği belirtilmiştir. Adli Tıp Kurumu Edirne Şube Müdürlüğü Raporu'nda ölüm sebebi akciğer tüberkülozu (verem) olarak belirtilmiştir. Maddi tazminat talebi ile ilgili Adli Tıp Kurumu 8. Adli Tıp İhtisas Kurulu raporunu dikkate alınarak, ceza infaz kurumu yetkililerinin ihmali bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Manevi tazminat talebi ile ilgili olarak ise Adli Tıp Kurumu Edirne Şube Müdürlüğü raporu dikkate alınmıştır. Başvurucuların yakınının ceza infaz kurumunda denetim ve gözetim altında iken akciğer tüberkülozu (verem) neticesinde öldüğü gerekçesiyle kısmen kabul edilmiştir.

İdare Mahkemesi, maddi tazminat talebini reddederken ve manevi tazminat talebini kabul ederken iki farklı raporu esas almıştır. Bu durum, aynı maddi olgularla ilgili olarak çelişkili kararlar verilmesi anlamına gelmektedir. Hukuk devleti ilkesi gereği, yargı organlarının aynı maddi veya hukuki olgularla ilgili olarak çelişkili kararlar vermekten kaçınması gerekmektedir. Çelişkili kararlar, hukuk devleti ilkesini zedelemekte ve kişilerin hukuka olan inancını zayıflatmaktadır.

Aynı maddi veya hukuki vakıa ile ilgili olarak farklı kararlar verilmesi durumunda, bu farklılığın gerekçesinin belirtilmesi gerekmektedir. Yargı merciinin gerekçe gösterme yükümlülüğü, kişilerin hukuka olan güvenlerinin sarsılmaması için hayati öneme sahiptir.

Açıklanan gerekçelerle adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

MEHMET ENİS DEMİRCİOĞLU BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/8388

Karar Tarihi: 18/4/2024

Başvuru; kesinleşen icra takipleri ve mahkeme kararları neticesinde varlığı kabul edilen Sabah Yayıncılık A.Ş.den olan alacağın, bu Şirketin yönetim ve denetimine el koyan Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun uygulamaları sonucunda ortaya çıkan kamu alacağının önceliği gereğince tahsil edilememesi nedeniyle mülkiyet hakkının, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

M.A.Ş. kiralayan, Sabah Yayıncılık A.Ş. (borçlu şirket) ise kiracı sıfatıyla 1 Ocak 2000 başlangıç tarihli ve 15 yıl süreli bir taşınmaz kira sözleşmesi 19 Ağustos 1999 tarihinde imzalanmıştır. Sonrasında, 19/04/2001 tarihinde başvuru ile borçlu şirket arasında bir ek sözleşme yapılmış ve başvurucaunun 19 Ağustos 1999 tarihli kira sözleşmesinin tüm hükümlerini kabul ettiği belirtilmiştir. Ek sözleşmede,

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

borçlu şirket tarafından ödenecek toplam 250.000 Amerikan doları kira bedelinin yarısının M.A.Ş.'ye, diğer yarısının ise başvurucuya ödeneceği ifade edilmiştir.

Başvurucu, 2003 yılında borçlu şirketten 2000, 2001 ve 2002 yıllarına ait aylık kira bedellerini tahsil etmek amacıyla 9/06/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri uyarınca birçok takip başlatmıştır. Başvuru formu ve eklerinde yer alan belgelere göre, 2004 sayılı Kanun hükümleri kapsamında başlatılan bu takipler sonucunda birçok haciz işlemi yapılmıştır.

Borçlu şirkete el konulması sürecinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), Etibank A.Ş.'nin (Banka) temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimini Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devretmiştir. TMSF, 11/08/2003'te borçlu şirketin dahil olduğu medya grubuna alacakların tahsili için 6183 sayılı Kanun hükümlerini uygulama kararı almıştır.

11/06/2004'te TMSF, borçlu şirketin de aralarında bulunduğu bazı şirketlerin denetim kurullarına denetçi atamıştır. 30/03/2007'de ise bu şirketlerin temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi TMSF'ye devredilmiştir. TMSF, 6183 sayılı Kanun doğrultusunda borçlu şirketin varlıklarını haczetmiş ve ATV-Sabah Ticari ve İktisadi Bütünlüğü oluşturulmuştur. 5/12/2007'de gerçekleştirilen ihale ile bütünlük 1,1 milyar Amerikan doları üzerinden ihale edilip, 24/04/2008'de alıcısına devredilmiştir.

İhale bedelinin paylaşılmasına ilişkin sıra cetveli 2/12/2008'de yayımlanmıştır. TMSF alacağı 13.099.695.404 TL olarak belirlenmiş ve başvurucunun alacağı gösterilmemiştir. Vergi borçları nedeniyle sıra cetveli 2/04/2011 ve 14/07/2011'de tadil edilmiştir.

28/07/2008'de Bilgin Grubu ile TMSF arasında bir protokol imzalanmış, TMSF alacaklarına isabet eden satış bedelinin Dinç Bilgin Grubu'nun borçlarına mahsubuna karar verilmiştir. Protokol kapsamındaki borç 966.186.287 Amerikan doları olarak belirlenmiş ve 2020 yılında protokol kesinleşmiştir. Mahsup işlemleri sonucunda kalan bakiyenin tamamı TMSF alacaklarına mahsup edilmiştir. Bu nedenle, ilgili gruba veya alacaklı kişilere iade edilecek bir tutar kalmamıştır.

Taşınmazın TMSF'ye devrine ilişkin süreçte Üsküdar 1. İcra Müdürlüğü tarafından satışa çıkarılan Üsküdar'daki 1310 ada ve 146 parsel sayılı taşınmaz, borçlu şirketin de dahil olduğu şirketler grubu tarafından 24/04/2000 tarihinde ihale ile satın alınmıştır. İhalenin iptali talebiyle dava açılmıştır.

TMSF, 3/03/2004'te Tapu Müdürlüğü'ne yazı göndererek, taşınmazın Medya Grubu şirketlerince tescili talep edildiğinde tapu kütüğüne TMSF lehine haciz şerhi konulmasını istemiştir. Tapu Müdürlüğü, bu talebi yerine getirerek taşınmazın tapu kaydına TMSF lehine haciz şerhi işlemiştir.

TMSF, 21/07/2005'te aldığı kararla, taşınmazın Etibank A.Ş.'den kullanılan banka kaynağı ile edinildiğini kabul ederek, taşınmazın TMSF adına devir ve tesciline karar vermiştir. 26/12/2005'te TMSF, taşınmazın üzerindeki hacizler dahil tüm takyidatlardan arındırılarak TMSF adına tescil edilmesini talep etmiştir.

Başvurucu, borçlu şirketten olan alacağını tahsil etmek amacıyla Şişli 6. İcra Müdürlüğü'nde takip başlatmış ve 22/02/2006 ve 3/04/2006 tarihlerinde taşınmaz üzerine haciz şerhi işlemiştir. Ancak,

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

8/06/2006'da taşınmaz üzerindeki hacizler kaldırılarak TMSF adına tescil edilmiştir. TMSF, 23/11/2007'de taşınmaz üzerindeki payını üçüncü bir kişiye devretmiştir.

Başvurucu tarafından açılan davalara ilişkin süreçte

Başvurucu, 1/04/2010'da TMSF'ye karşı, alacağının sıra cetvelinde yer almaması nedeniyle İstanbul 3. İdare Mahkemesi'ne cetvelin iptali talebiyle dava açmıştır. 8/06/2010'da davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir. Danıştay Onüçüncü Dairesi, 27/06/2011'de kararı onamış, ancak başvurusunun karar düzeltme talebini 20/06/2013'te kabul ederek onama kararını kaldırmıştır. İdare Mahkemesi'nin dava açma süresinin yanlış hesaplandığı ancak başvurusunun TMSF'ye başvuru tarihinden itibaren sürenin dolduğu belirtilmiştir.

Başvurucu, 1/04/2010'da TMSF'nin Üsküdar'daki taşınmazın üzerindeki haciz şerhlerinin kaldırılarak TMSF'ye devredilmesine ilişkin işlemin iptali talebiyle İstanbul 9. İdare Mahkemesi'ne dava açmıştır. 9. İdare Mahkemesi, başvurusunun haciz konulan tarihten önce taşınmazın TMSF'ye devrine karar verildiği ve bu kararın başka bir işleme gerek kalmaksızın uygulanması gerektiği gerekçesiyle davayı reddetmiştir. Danıştay Onüçüncü Dairesi, 25/06/2019'da kararı onamış, başvurusunun karar düzeltme talebini 8/01/2020'de reddetmiştir.

Başvurucu, 14 Şubat 2014'te ATV-Sabah Ticari ve İktisadi Bütünlüğü satış bedeline dair sıra cetvelinin yeniden düzenlenmesi talebiyle İstanbul 1. İdare Mahkemesi'ne dava açmıştır. 1. İdare Mahkemesi, 26/12/2014'te TMSF alacaklarının değişmediğini ve elde edilen meblağın TMSF alacağını karşılamaya yetmediğini belirterek davayı reddetmiştir. Danıştay Onüçüncü Dairesi, 27/06/2019'da kararı onamış, başvurusunun karar düzeltme talebini 8/01/2020'de reddetmiştir.

Başvurucu, İstanbul 2. İdare Mahkemesi'ne 3 Temmuz 2010'da, 2 ve 14 Temmuz 2011'de Resmî Gazete'de yayımlanan sıra cetveli tadilatlarının iptali talebiyle dava açmıştır. İdare Mahkemesi 29 Ocak 2016'da elde edilen meblağın TMSF alacağını karşılamaya yetmediğini ve başvurusunun alacağına pay ayrılmadığını belirterek davayı reddetmiştir. Danıştay Onüçüncü Dairesi, 27/06/2019'da kararı onamış, başvurusunun karar düzeltme talebini 8/01/2020'de reddetmiştir.

Başvurucu, sıra cetvelinde kendisinden önce yer alan kamu alacağı sebebiyle yaklaşık yirmi yıldır alacağını tahsil edememiştir.

Komisyonca 2020/8913 ve 2020/9084 numaralı başvuruların 2020/8388 numaralı başvuru ile birleştirilmesine karar verilmiştir. Komisyonca başvuruların kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

Başvurucu 17/3/2020 tarihinde 3. İdare Mahkemesinde TMSF'ye karşı kira alacağı ile bu alacakla bağlantılı diğer alacaklarının karşılığı olarak 40.441.253,83 TL'nin kendisine ödenmesi talebiyle yaptığı başvurusunun zımnen reddine dair işlemin iptali istemiyle dava açmış, 3. İdare Mahkemesince 30/11/2021 tarihinde davanın reddine karar verilmiş, başvurusunun istinaf başvurusu İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi tarafından 13/11/2023 tarihinde reddedilmiştir. İnceleme tarihi itibarıyla kararın temyiz incelemesinde olduğu anlaşılmıştır.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Başvurulara konu somut olayda yaşanan süreçte Başvurucu, borçlu Şirket ile yaptığı kira sözleşmesinden kaynaklanan alacağını tahsil etmek amacıyla 2003 yılından itibaren çok sayıda icra takibi başlatmıştır. Kesinleşen takipler sonucunda haciz işlemleri gerçekleştirilmiştir.

TMSF'nin müdahalesinde ise TMSF, 11/06/2004 tarihinde borçlu Şirketin de dahil olduğu bazı şirketlerin denetim kurullarına denetçi atamış ve 30/03/2007 tarihinde bu şirketlerin yönetim ve denetimine el koymuştur. Borçlu Şirket de dahil olmak üzere ticari ve iktisadi bütünlük, 1.100.000.000 Amerikan doları ihale bedeli ile satılmıştır. Ancak bu bedel Fon alacağını karşılamaya yetmediğinden başvurunun alacağına sıra cetvelinde yer verilmemiştir.

Başvurucu, alacağını taşınmaz kira sözleşmesine dayandırmaktadır. Kira sözleşmesinin bankacılık faaliyetleri ile ilgisi bulunmadığından, başvuru iyi niyetli üçüncü kişi olarak değerlendirilmektedir. TMSF, başvurunun gruba ait banka kayıtlarını kullandığına dair bir iddia ileri sürmemiştir.

Başvurucunun, borçlu Şirketten alacağını tahsil etmek amacıyla başlattığı icra takiplerinin TMSF'nin müdahalesi ile engellendiği anlaşılmaktadır. TMSF'nin 26/12/2005 tarihli işlemi ile borçlu Şirketin hak sahibi olduğu taşınmaz üzerinde başvuru lehine konulan haciz şerhleri kaldırılarak taşınmaz TMSF adına tescil edilmiştir. Böylece, başvurunun alacağını tahsil etme imkanı ortadan kalkmıştır.

Başvurucu, borçlu Şirketin bankacılık faaliyetlerinden kaynaklanan kamu zararı nedeniyle TMSF tarafından el konulabileceğini ve kamu alacaklarının kendi alacağının önüne geçeceğini öngöremeyecek durumdadır. Borçlu Şirketin tüm varlıklarının TMSF tarafından satılarak elde edilen gelirin TMSF'nin alacaklarına ayrılması, başvurunun haklarının gözetilmemesi ve alacağını tahsil etme imkanının ortadan kaldırılması hukuki belirsizlik yaratmıştır.

Sonuç olarak borçlu Şirketten olan bankacılık faaliyetleriyle ilgisi bulunmayan ve tahsil etme aşamasına getirildiği anlaşılan alacağın tahsilinin borçlu Şirkete TMSF tarafından el konulması sonucunda ortaya çıkan kamu alacağının öncelikli tahsili sebebiyle engellenmesi, borçlu Şirketin tüm varlıklarının TMSF tarafından başvurunun sürece dâhil edilmeden satılarak elde edilen gelirin TMSF'nin el konulan Banka kaynaklı alacaklarına karşılık olarak ayrılması nedenleriyle başvuru aleyhine hukuki belirsizlik meydana getirildiği görülmektedir. Nitekim bu süreçte iyi niyetli üçüncü kişi olduğu anlaşılan başvurunun haklarının gözetilmeyerek alacağını tahsil etme imkânı ortadan kaldırılmıştır. Bu kapsamda devletin denetim ve gözetiminden sorumlu olduğu Banka nedeniyle oluşan banka zararının dolaylı olarak başvurucuya yüklenmesi de bu belirsizliği artırmıştır. Bu belirsizlik dikkate alındığında batan Bankanın kamu tarafından üstlenilen zararlarının karşılanması şeklindeki kamu yararı amacıyla karşılaştırıldığında dahi başvurunun üzerine aşırı bir yüke sebep olduğu ve bu itibarla başvurunun mülkiyet hakkı ile kamu yararı arasında gözetilmesi gereken adil dengenin başvuru aleyhine bozulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dolayısıyla Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

HAKAN KALAYCI BAŞVURUSU**Başvuru Numarası: 2019/36257****Karar Tarihi: 20/3/2024**

Başvuru, baro staj listesine yazılma talebinin reddine ilişkin işlemin iptali davasında hukuk kurallarının öngörülemez biçimde yorumlanması nedeniyle hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Sakarya Adliyesinde icra müdür yardımcısı olarak görev yapmaktayken 2/1/2017 tarihli ve 679 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (679 sayılı KHK) kapsamında kamu görevinden çıkarılmıştır. Başvurucunun baro staj listesine yazılma talebi Afyonkarahisar Barosu Yönetim Kurulunun 2/11/2017 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Kararın gerekçesinde, başvurucunun kesinleşmiş bir disiplin kararı sonucunda memur olma niteliğini kaybettiği belirtilmiştir.

Başvurucunun anılan karara karşı yaptığı itiraz da TBB'nin 9/12/2017 tarihli kararıyla reddedilmiştir. İtirazın reddine dair kararın gerekçesinde, başvurucu hakkında Sakarya 5. Ağır Ceza Mahkemesinin E.2017/45 sayılı dosyasında FETÖ/PDY üye olma suçundan kamu davası açıldığı, isnat edilen suçun avukatlığa kabule engel suçlardan olduğu, staj listesine yazılabilmek için avukatlığa kabulde engel hâlinin bulunmaması gerektiği hususlarına yer verilmiştir.

Başvurucu söz konusu işlemin iptali talebiyle dava açmıştır. Ankara 8. İdare Mahkemesi 24/1/2019 tarihli kararıyla davayı reddetmiştir. Kararda, başvurucunun 679 sayılı KHK ile kamu görevinden çıkarıldığı, anılan KHK gereğince kamu görevinden çıkarılanların bir daha kamu hizmetinde istihdam edilemeyecekleri gerekçesine yer verilmiştir. Kararda ayrıca başvurucunun silahlı terör örgütüne üye olma suçundan Sakarya 5. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandığı, anılan Mahkemenin 11/12/2018 tarihli ve E.2017/45, K.2018/401 sayılı kararıyla silahlı terör örgütüne üye olma suçundan cezalandırılmasına ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına (HAGB) karar verildiği, başvurucunun söz konusu suçu işlediği yönünde karar verildiğinin de göz önüne alındığı ifade edilmiştir.

Başvurucu, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 12. İdari Dava Dairesine (Bölge İdare Mahkemesi) istinaf başvurusunda bulunmuştur. Bölge İdare Mahkemesi 9/9/2019 tarihli kararıyla istinaf başvurusunu reddetmiştir.

Nihai karar başvurucuya 3/10/2019 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvurucu 31/10/2019 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu; hakkında HAGB kararı verilen kişinin masumiyetinin devam ettiğini, suç isnadı altında bulunmanın avukatlığa kabule engel olmadığını, avukatlığa kabule engel bir durumun kendisinde bulunmadığını ileri sürerek masumiyet karinesinin, hakkında verilmiş bir disiplin cezası ve avukatlığa engel bir hâlinin olmaması nedeniyle çalışma ve kamu hizmetine girme haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Başvurucunun baro staj listesine yazılma talebinin reddiyle ilgili yargılamada Mahkemenin dayandığı iki gerekçe, başvurucunun, 679 sayılı KHK gereğince kamu görevinden çıkarılması ve tekrar kamu hizmetinde istihdam edilemeyecek olmasıdır.

Anayasa Mahkemesi'nin benzer bir M.B. kararında, kamu görevinden çıkarılan bir kişinin baro levhasına kaydedilmesinin iptal edilmesinin adil yargılanma hakkını ihlal ettiği sonucuna varılmıştır. Mahkeme, avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olarak değerlendirilmesi gerektiğine ve başvurucunun bu şartları taşımadığına karar vermiştir.

Bu başvuruda, Mahkeme'nin kararının ilgili mevzuatı öngörülemez bir şekilde yorumlayıp yorumlamadığı değerlendirilecektir. Kamu hizmeti kavramının yorumlanması ve avukatlık mesleğinin bu kapsama girip girmediği öncelikli olarak derece mahkemelerinin yetkisindedir. Ancak, bu yorumlar öngörülemezse veya hakkın teslimini açıkça reddedecek şekilde hatalı bulunursa, Anayasa Mahkemesi bu durumu incelemektedir.

M.B. Kararı'nda 667 sayılı KHK gereğince kamu görevinden çıkarılanların bir daha kamu hizmetinde istihdam edilemeyeceği hükmünün, bağımlı çalışmayı gerektirdiği ve avukatlık mesleğini kapsamadığı vurgulanmıştır. Devletle serbest çalışan avukatlar arasında memurla benzer bir güven ilişkisi aranmasının anlamsız olduğu belirtilmiştir. Başvurucunun avukatlık mesleğine kabul edilme şartlarını taşımadığı kararının öngörülemez bir genişletici yoruma dayandığı, bu yorumun medeni haklara ilişkin davalarda usule ilişkin güvenceleri anlamsız hale getirdiği ve yargılamanın hakkaniyetini zedelediği sonucuna varılmıştır.

Başvurucunun terör örgütüne üyelik suçundan açılan davada HAGB kararı verilmiş ve bu karar, başvurucunun suçu işlediği anlamında yorumlanarak baro staj talebi reddedilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, HAGB'nin, hükmün açıklanmasının belirli şartların gerçekleşmesine bağlı olarak ertelenmesi ve sanık hakkında hukuki sonuç doğurmaması gerektiği vurgulanmıştır. HAGB kararının suçluluğu tespit eden bir karar olarak kabul edilmesinin masumiyet karinesi gibi temel hakları ihlal edebileceği belirtilmiştir.

Avukatlık Kanunu'nda ise avukatlık yapmaya engel olabilmesi için mahkûmiyet şartının aranması gerektiği, HAGB'nin ise bu şartı sağlamadığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Mahkemenin HAGB kararını mahkûmiyet gibi yorumlayarak karar vermesinin öngörülemez ve bariz takdir hatası içerdiği, bu nedenle Anayasa'nın 36. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. İrfan FİDAN ve Muhterem İNCE bu görüşe katılmamıştır. Karşılıklı gerekçesinde idari işlemin tesis edildiği anda var olan ve Avukatlık mesleğine kabule engel teşkil eden kovuşturmanın, staj için aranan şartlar için de geçerli olduğu belirtilmiştir.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki hakkaniyete uygun yargılanma hakkı ihlal edilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

ÖZLEM AŞKARA BAŞVURUSU**Başvuru Numarası: 2021/33497****Karar Tarihi: 6/3/2024**

Başvuru; işverenle güven ilişkisi bozulduğu gerekçesiyle iş sözleşmesinin feshedilmesi üzerine açılan işe iade davasında davanın sonucuna etkili iddianın kararda karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Siirt Belediyesinde çöp toplama işinde şoför statüsünde çalışırken 29/12/2017'de iş sözleşmesi feshedilmiştir. Bunun üzerine, 19/02/2018'de feshin geçersizliğinin tespiti ve işe iade talebiyle dava açmıştır. Siirt 1. Asliye Hukuk Mahkemesi, iş mahkemesi sıfatıyla 25/04/2019'da davayı reddetmiş ve başvurucunun PKK/KCK terör örgütü ile bağlantısı olduğu gerekçesiyle fesih işleminin hukuka uygun olduğunu kabul etmiştir.

Başvurucu, bu karara karşı 26/03/2020'de istinaf yoluna başvurmuş, ancak Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi 25/05/2021'de istinaf başvurusunu reddetmiştir. Mahkeme, başvurucunun millî güvenliği tehdit eden yapılarla bağlantılı olabileceği gerekçesiyle iş akdinin feshedildiğini ve şüphe feshi şartlarının oluştuğunu belirtmiştir.

Nihai karar, başvurucuya 21/7/2021 tarihinde tebliğ edilmiş; başvurucu 27/7/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu hakkında terör örgütüne üye olma suçundan 2017 yılında başlatılan soruşturma sonucunda, Siirt Cumhuriyet Başsavcılığı 16/04/2018 tarihinde iddianame düzenlemiştir. İddianamede, başvurucunun K.D.'yi örgüte katılması amacıyla örgütün kuryeleriyle tanıştırdığı, K.D.'nin örgüte sempati duyması için çalışmalar yaptığı, başvurucunun örgütün milis kadrosunda yer aldığı ve bölücü terör örgütüne sürekli ve yoğun bir şekilde hizmet ettiği belirtilmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, 18/05/2018'de iddianameyi kabul ederek başvurucu hakkında kovuşturmaya başlanmasına karar vermiş olup, kovuşturma derdesttir.

Başvurucu, çalıştığı süre boyunca işini iyi yaptığını, herhangi bir sorun yaşamadığını, hakkında kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararı bulunmaksızın sırf yargılama bulunmasına dayanılarak karar verildiğini iddia ederek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Başvurucunun iş sözleşmesi, terör örgütüyle irtibatlı olduğu gerekçesiyle feshedilmiştir. Ardından Başvurucu, feshin geçersizliği ve işe iade talebiyle dava açmıştır. Mahkeme, başvurucunun gözaltına alındığı ve aile bireyleri hakkında terör suçlarından işlem yapıldığı bilgisine dayanarak, başvurucunun terör örgütüne üye olma suçundan ağır ceza mahkemesinde yargılandığını belirtmiş ve fesih işlemini hukuka uygun bulmuştur. Bölge Adliye Mahkemesi de bu yargılamayı ve diğer delilleri dikkate alarak istinaf başvurusunu reddetmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Yargıtay içtihadına göre, şüphe feshinin işçinin kişiliğinde bulunan ciddi, önemli ve somut sebeplere dayanması gerekir. Aksi takdirde, hukuki güvenlik ilkesine aykırı keyfi uygulamalar gündeme gelmektedir. Şüphe feshi davalarında, işverenin fesih sonucuna götüren sebeplerin aydınlatılması önemlidir. Şüpheyne neden olan durumlar doğrudan işçinin şahsından kaynaklanmalı ve milli güvenliği tehdit eden yapılarla güncel ve kişisel bağlantıları ortaya koymalıdır. Bu bağlantının detaylı şekilde gerekçelendirilmesi keyfiliğin önlenmesi açısından önemlidir.

Mahkeme, başvuruçunun gözüaltına alındığı bilgisini aktarmış, ancak bunun fesih sonucuna nasıl yol açtığını açıklamamıştır.

Mahkemenin dayandığı ikinci husus, başvuruçunun babası, annesi ve kardeşlerinin terör suçlarından işlem görmesidir. Ancak bu bilgi değerlendirilmemiş ve başvuruçunun yaptığı göreve olumsuz etkisi gösterilmemiştir. Hukuk devleti ilkelerine göre, bir kişi akrabalarının davranışlarından sorumlu tutulamaz. Bir kimsenin başkalarının fiillerinden sorumlu tutulması bireysel özerklikle bağdaşmamaktadır.

Mahkemenin fesih işlemini hukuka uygun bulmasındaki asıl dayanak, başvuruçunun hakkında terör örgütüne üye olma suçundan devam eden yargılamadır. Ancak mahkeme, bu olguyu aktarmakla birlikte değerlendirmemiştir. Ceza yargılamasında yer alan bilgi ve belgelerin feshe olan etkisi irdelenmemiştir. Mahkemenin kararında yeterli gerekçe bulunmadığı için Bölge Adliye Mahkemesi de bu kapsamda değerlendirme yapmamıştır. Bu nedenle yargılama sürecinin gerekçeli karar hakkını ihlal ettiği sonucuna varılmıştır. İrfan FİDAN bu görüşe katılmamıştır. Karşıyoda terör örgütüne üye olma suçundan yargılanan bir kişinin iş akdinin şüphe nedeniyle feshedilmesinin uygun olduğu belirtilmiştir.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

GEMAK GEMİ İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş. BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/11509

Karar Tarihi: 29/2/2024

R.G. Tarih ve Sayı: 17/7/2024-32604

Başvuruçunun sahibi olduğu taşınmazları için 2009 yılı emlak vergisi 18.519,72 TL olmasına karşılık 2010 yılı emlak vergisi 148.593,10 TL olarak belirlenmiştir. Bunun üzerine başvuruçunun 2010 yılı emlak vergisi matrah tespitine yönelik komisyon kararına karşı dava açmıştır. Karar tarihi itibarıyla başvuruçunun 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükmüne göre komisyon kararına karşı dava açabilecek kişilerden olmadığı gerekçesiyle mahkeme davayı ehliyet yönünden reddetmiştir. 2010 yılı için belirlenen emlak vergisi oranı dayanak alınarak 2011, 2012 ve 2013 yılları matrah oranları da belirlendiğinden başvuruçunun, belirtilen yıllara ilişkin matrah oranlarına da dava açmıştır. Anayasa

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Şükrü Bereket

Stj. Av. Zeynep Hasbek

Mahkemesi 31/5/2012 tarihli ve E.2011/38, K.2012/89 sayılı kararıyla 213 sayılı Kanun'un mükerrer 49. maddesinin (b) fıkrasının üçüncü paragrafının birinci cümlesini Anayasa'ya aykırı bularak iptal etmiştir. Bu iptal hükmünden önce 2011 yılına ilişkin dava karara bağlandığından mahkeme başvurusunun takdir komisyonu kararına karşı ehliyetinin bulunmadığı yönünde karar vermiştir. 2012 ve 2013 yılları açısından ise işin esasına girerek karar vermiştir. Ancak Danıştay 2011, 2012 ve 2013 yıllarına ilişkin matrah tespitinin dayanağının 2010 yılı matrah tespiti olduğunu, Anayasa Mahkemesinin iptal hükmünün söz konusu yıla ilişkin verilen kararı etkilemeyeceğini belirterek matrahın kesinleşmesi nedeniyle davaları reddetmiştir.

Başvurucu, emlak vergisi tahakkukuna ve dayanağı olan takdir komisyonu kararına karşı açılan davanın süre aşımından reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Somut olaydaki uyuşmazlığa konu takdir komisyonu kararının alındığı ve verginin tahakkuk ettirildiği tarihte yürürlükte bulunan yasal düzenlemeye göre takdir komisyonu kararlarına karşı yalnız kendilerine karar tebliğ edilen daire, kurum, teşekküller ve ilgili mahalle ve köy muhtarlıkları on beş gün içinde ilgili vergi mahkemesi nezdinde dava açabilmektedir. Buna karşılık Anayasa Mahkemesinin takdir komisyonu kararına karşı mükelleflerin dava açma hakkına ilişkin olarak 31/5/2012 tarihinde verdiği iptal kararı sonrasında, yapılacak tebligatlar ve dava açma sürelerine ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır.

Yine 213 sayılı Kanun'un 49. maddesi hükmü ile arsa ve arazi metrekare birim değerleri yönünden dava açılması özel olarak düzenlenerek arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin verginin tahakkuk ettirileceği yılın başından önce yargı yolu da dâhil kesinleştirilmesi amaçlanmaktadır. Nitekim Danıştay da emlak vergisine esas asgari ölçüde arsa ve arazi birim değerinin tespitine yönelik takdir komisyonu kararlarının öğrenilme tarihinden itibaren otuz günlük genel dava açma süresi içinde ve en geç anılan kararın alındığı yılın son gününe kadar dava açılabilmesini kabul etmiştir. Ancak yukarıda da değinildiği üzere mükellef açısından arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin ilanına veya imza karşılığında tebliğine ilişkin kanuni bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bireysel başvuruya konu olayda mahkeme 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesinde yer alan ve otuz gün olan genel dava açma süresi içerisinde takdir komisyonu kararına dava açılabilmesini vurgulayarak vergi değerinin kesinleşmesinden sonra asgari arsa metrekare birim değerinin tespitine ilişkin takdir komisyonu kararına karşı açılan davanın süresinde olmadığı gerekçesine yer vererek davayı reddetmiştir. Dosya kapsamından başvurusunun kendisine tebligat yapılan kişilerden olmadığı anlaşılmıştır. Öte yandan mahkeme başvurusunun takdir komisyonu kararını gerçekte hangi tarihte öğrendiğine dair bir değerlendirme de yapmamıştır. Mahkeme sonradan ortaya çıkan yasal gelişmelere göre geliştirilen içtihat çerçevesinde dava açma süresi bakımından nihai bir tarih belirlemiş ve her hâlükârda yıl sonundan önce davanın açılmış olması gerektiği kabulüyle başvurusunun davasını açtığı tarihte mevcut olmayan ve değerlendirmesi mümkün olmayan bir duruma göre yorum yapmıştır.

Bu itibarla mahkemenin dava açma sürelerinin belirlenmesine ilişkin olarak başvurusunun davayı açtığı tarihte mevcut olmayan ve değerlendirilmesi mümkün olmayan bir duruma göre yaptığı yorumunun

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

somut olayın özel koşullarında öngörülebilir olmadığı, başvurucaunun mahkemeye erişimini aşırı derecede güçleştirerek başvurucauya şahsi olarak ağır ve orantısız bir külfet yüklediği değerlendirilmiştir. Bu itibarla başvurucaunun mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahalenin ölçüsüz olduğu sonucuna varılmıştır.

Diğer yandan 2011, 2012 ve 2013 yıllarına ilişkin davaların da 2010 yılı matrahının kesinleştiği gerekçesiyle reddedildiği görülmekle birlikte 2010 yılı vergilendirme dönemiyle ilgili davada mahkemeye erişim hakkına yönelik müdahalenin ölçüsüz olduğuna ilişkin olarak yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler üzerine bu ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılması gerektiği gözetildiğinde 2010 yılı matrahının kesinleştiğinden söz edilemeyeceği açıktır. Bu itibarla anılan yıllara ilişkin davaların 2010 yılı matrahının kesinleştiği gerekçesiyle reddedilmesinin başvurucaunun mahkemeye erişim hakkına yönelik ölçüsüz bir müdahale olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anayasa Mahkemesi açıklanan gerekçelerle adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

N. A. BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2019/33541

Karar Tarihi: 19/3/2024

Başvuru, evlilik birliğinin boşanmayla sona ermesi üzerine açılan bir alacak davasında esasa ilişkin iddiaların karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvuruca, eski eşi O.B. aleyhine İğdir Aile Mahkemesinde çeyiz senedi kapsamında mal rejiminin tasfiyesi ve kendi payına düşen kısmın ödenmesi talebiyle dava açmıştır. Dava sürecinde 14.000 TL nakit para ve 16.150 TL değerinde çeyiz eşyası ve altınlar talep edilmiştir.

Çeyiz senedinde yer alan bazı eşyaların değeri olan 3.487 TL'nin davalıdan alınarak başvurucauya verilmesine karar verilmiştir. Diğer talepler reddedilmiştir.

Başvuruca, 500 gram altının davalıda olduğunu ve hükmedilen bedele faiz uygulanmadığını belirterek istinaf başvurusunda bulunmuştur. Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi, istinaf başvurusunu kabul ederek kararı kaldırmış ve dosyayı yeniden yargılama yapılması için Mahkemeye göndermiştir.

Mahkeme, 3.487 TL'lik eşya bedeli ile 12.662,50 TL'lik ziynet eşyası bedelinin davalıdan alınarak başvurucauya verilmesine karar vermiştir. 14.000 TL alacak talebi ise reddedilmiştir. Başvuruca ve davalı yeniden istinaf başvurusunda bulunmuştur.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Davalının istinaf başvurusunu kabul ederek, davanın pasif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar vermiştir. Çeyiz senedinin tarafı olmayan davalı aleyhine dava açılmasının usule aykırı olduğuna hükmetmiştir.

Nihai karardan haberdar olan başvuru, 27/9/2019 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvuru, Mahkemenin 22/9/2016 tarihli kararına karşı yalnızca kendisinin istinaf başvurusunda bulunduğunu, davalının bu yola başvurmadığını, buna rağmen Bölge Adliye Mahkemesinin davayı pasif husumet yokluğundan reddettiğini, mal rejiminin tasfiyesine ilişkin talebi hakkında karar verilmediğini ve yargılamanın uzun sürdüğünü belirterek adil yargılanma hakkı ile mülkiyet hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Komisyon, 23/11/2023 tarihinde başvuruçunun yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasının başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Başvuruçunun diğer şikayetleri, adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı yönünden incelenmelidir.

Başvuru, davanın mahkemelerce hatalı nitelendirildiğini ve mal rejiminin tasfiyesini de talep ettiğini iddia etmiştir. Ancak Bölge Adliye Mahkemesi, davayı çeyiz senedine dayalı eşya ve ziynet bedellerine ilişkin alacak davası olarak nitelendirmiştir. Bu nedenle başvuruçunun iddiaları gerekçeli karar hakkı kapsamında değerlendirilmelidir.

Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmiştir.

Anayasa'nın 36. maddesi, adil yargılanma hakkını güvence altına alır ve davanın taraflardan biri lehine sonuçlanmasını garanti etmez. Adil yargılanma hakkı, yargılama sürecinin hakkaniyete uygun olarak yürütülmesini temin eder.

Gerekçeli karar hakkı, kişilerin yargılanmalarını denetlemeyi amaçlar. Mahkemeler, davanın sonucunu etkileyen iddia ve savunmalara ilgili ve yeterli bir gerekçe ile yanıt vermelidir.

Somut olayda, Bölge Adliye Mahkemesi başvuruçunun istinaf talebi üzerine İlk Derece Mahkemesinin kararını kaldırarak dosyayı geri göndermiştir. Ancak, ikinci karar sonrasında başvuru ve davalı istinaf başvurusunda bulunmuş ve mahkeme davanın pasif husumet yokluğundan reddine karar vermiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi, daha önce geçerliliği sorun edilmeyen çeyiz senedine dayalı olarak verilen kararı değiştirerek, yeni bir değerlendirme yapmıştır. Bu durumda, başvuruçunun istinaf incelemesinin kapsamına ilişkin iddialarının karşılanması gerekmektedir. Ancak, mahkemenin bu itirazla ilgili herhangi bir değerlendirme yapmadığı görülmektedir.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

SALİM ADANUR BAŞVURUSU**Başvuru Numarası: 2019/9275****Karar Tarihi: 28/2/2024**

Başvuru, ceza infaz kurumunda hükümlü olarak bulunan başvuruçunun çok sayıda dilekçe yazarak suç örgütlerinin eğitim ve propaganda faaliyetlerini yaptığı gerekçesiyle disiplin cezasıyla cezalandırılmasından dolayı ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvuruçucu, Trabzon E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda FETÖ/PDY üyesi olma suçundan hükümlüdür. Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı, 24/10/2018 tarihinde İl Emniyet Müdürlüğüne FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlardan tutuklu veya hükümlü kişilerin sürekli dilekçe yazarak örgütsel faaliyetlerde bulunup bulunmadığının araştırılmasını istemiştir. Emniyet Müdürlüğü, FETÖ/PDY'nin ceza infaz kurumlarındaki üyelerine çeşitli resmi kurumlara dilekçe yazmaları, şikayette bulunmaları ve uluslararası kuruluşlara başvuruları talimatı verdiğini bildirmiştir.

Bu bilgiler ışığında, Başsavcılık 19/11/2018 tarihinde Ceza İnfaz Kurumuna, başvuruçucu Salim Adanur'un sürekli dilekçe yazarak örgütsel faaliyet yürüttüğünü ve gerekli işlemlerin yapılması gerektiğini bildirmiştir. Başvuruçucu hakkında disiplin soruşturması başlatılmış ve 11 gün hücre cezası verilmiştir. Disiplin Kurulu, başvuruçunun 197 adet dilekçe yazdığını ve bu dilekçelerin örgütsel faaliyet kapsamında olduğunu belirlemiştir.

Başvuruçucu, Disiplin Kurulu kararına karşı İnfaz Hâkimliğine şikayette bulunmuş, ancak şikayet reddedilmiştir. Hâkimlik, dilekçelerin kamu kuruluşlarını yıldırma amacı taşıdığını ve örgütün propagandasına hizmet ettiğini belirtmiştir. Başvuruçunun itirazı Trabzon 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından da reddedilmiştir. Başvuruçucu, nihai kararı öğrendikten sonra bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvuruçucu, dilekçelerinin Ceza İnfaz Kurumunda kayıtlı olduğunu ve suç unsuru içermediğini belirtmiştir. Disiplin cezasının, dilekçe hakkını baskı ve korkutma amacıyla verildiğini iddia etmiştir. Adil yargılanma hakkının, masumiyet karinesinin ve etkili başvuru hakkının ihlal edildiğini savunmuştur.

İncelemelerde Anayasa ve ilgili mevzuat hükümlerinin dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Başvuruçucu, disiplin cezasını gerektirecek bir eylemde bulunmadığını bildirmiştir.

İfade özgürlüğünün kullanımında başvurulabilecek araçların anayasal koruma altında olduğu belirtilmiştir. Başvuruçunun dilekçelerinin düşüncüyü açıklama özgürlüğünün bir aracı olarak kullanıldığına karar verilmiştir. Başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilebilir olduğuna karar verilmiştir.

Başvuruçunun dilekçeler nedeniyle disiplin cezası almasının ifade özgürlüğüne müdahale olduğu belirtilmiştir. Müdahalenin Anayasa'nın 13. ve 26. maddeleri kapsamında değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olması gerektiği ifade edilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

Hükümlü ve tutukluların da ifade özgürlüğüne sahip olduğu ve bu hakkın Anayasa ve Sözleşme kapsamında korunduğu belirtilmiştir. Ancak ifade özgürlüğünün mutlak bir hak olmadığı ve sınırlanabileceği belirtilmiştir.

Disiplin cezalarının uygulanabilmesi için 5275 sayılı Kanun'un 37. maddesindeki şartların gerçekleşmesi gerektiği belirtilmiştir. Başvurucunun eylemlerinin kurum güvenliği veya disiplini bozup bozmadığının incelenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Başvurucunun dilekçe yazma eyleminin örgütsel bir talimatla gerçekleştirildiği iddia edilmiştir. Bu iddianın somut verilere dayandırılması gerektiği belirtilmiştir. İlgili idare ve mahkemelerin kararlarının dilekçelerin örgütsel bağlılık amacıyla yazıldığını somut bir şekilde ortaya koymadığı belirtilmiştir.

Başvurucuya verilen 11 günlük hücre cezasının orantısız olduğu ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmiştir.

CANTEK TEKNİK HİZMETLER TİCARET LTD. ŞTİ.BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2019/20709

Karar Tarihi: 8/2/2024

Başvuru, ortağının terör örgütüyle iltisaklı olduğu gerekçesiyle şirketin kamu ihale sözleşmesinin feshine verilmesi nedeniyle gerekçeli karar hakkının, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Başvurucu, Antalya merkezli bir limited şirkettir. Isparta İli Kamu Hastaneleri Birliği'nin 27/9/2016 tarihinde yaptığı "Tıbbi Sarf Malzemesi Alımı İşi" ihalesini kazanmış ve 12/1/2017'de Sağlık Bakanlığı ile sözleşme imzalamıştır. Sağlık Bakanlığı, şirket ortağı P.K.'nin FETÖ/PDY ile bağlantısı nedeniyle 31/7/2017'de sözleşmeyi tek taraflı olarak feshetmiştir.

Başvurucu, 6/10/2017'de sözleşmenin feshi işlemi için iptal davası açmıştır. Isparta İdare Mahkemesi, 8/2/2018'de işlemin iptaline karar vermiştir, çünkü P.K.'nin %40 hisseye sahip olması, fesih için yeterli görülmemiştir.

Sağlık Bakanlığı, bu kararı temyiz etmiştir. Danıştay Onüçüncü Dairesi, 13/3/2019'da ilk derece mahkemesi kararını bozmuş ve davanın reddine karar vermiştir.

Nihai karar 13/5/2019'da başvurucuya tebliğ edilmiştir. Başvurucu, 11/6/2019'da bireysel başvuruda bulunmuştur.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek

FETÖ/PDY ile iltisaklı bir derneğe üye olan P.K.'nın Şirketin küçük ortağı olduğunu ve bu ortağın %40 hisseye sahip olduğunu belirtmiştir. İddiaya göre, 4734 sayılı Kanun'un 11. maddesi uyarınca bir ortağın şirketteki hisse oranı %50'nin üzerinde olmalıdır ki iptal kararı uygulanabilsin. Bu nedenle, P.K.'nın şirket hissesi %50'den az olduğundan, iptal kararı hukuka aykırıdır ve bu iddia yönünden bir inceleme yapılmadığı için adil yargılanma hakkı ihlal edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 11. maddesi uyarınca ihaleye katılım yasağının terörün finansmanını engelleme ve kamu düzenini koruma amacı taşıdığını, kararın adil yargılanma hakkını ihlal etmediğini savunmuştur. Ayrıca, başvuru Şirketin ortağı P.K.'nın terör örgütüyle ilişkili olduğu tespit edilmiştir ve bu nedenle iptal kararının uygun olduğunu belirtmiştir.

Başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek bir neden bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddia kabul edilebilir bulunmuştur.

Anayasa'nın 36. maddesi herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğunu belirtir, fakat gerekçeli karar hakkı Anayasa'nın 141. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca mahkemelere yüklenen bir yükümlülüktür. Adil yargılanma hakkı gerekçeli karar hakkını da içerir ve bu nedenle gerekçeli karar hakkı adil yargılanma hakkının bir parçası olarak değerlendirilir.

Mahkemelerin karar gerekçelerinde, özellikle davanın sonucunu etkileyebilecek açık ve somut iddialara makul bir yanıt vermesi gerekmektedir. Ancak, mahkemeler tüm iddialara yanıt vermek zorunda değildir; esas sorunları inceleyip yanıt vermeleri yeterlidir.

Başvurucu Şirket, P.K.'nın %40 oranında hisseye sahip olduğunu ve bu sebeple 4734 sayılı Kanun'un 11. maddesi uyarınca uygulanacak yasağın şartlarının oluşmadığını iddia etmektedir. Bu iddia, 13/3/2019 tarihli Danıştay kararında değerlendirilmemiştir.

Danıştay'ın nihai kararında, başvuru Şirketin terör örgütleriyle bağlantısı hakkında herhangi bir bilgi veya değerlendirme yapılmadığı, ancak Şirket ortağı P.K.'nın eylemlerinin değerlendirildiği görülmüştür. Danıştay, P.K.'nın %50'den az hissesinin bulunduğu iddiasına dair bir gerekçe sunmamıştır. Bu eksiklik, Şirketin temel iddialarının değerlendirilmemesi anlamına gelmektedir ve bu da adil yargılanma hakkının ihlaline neden olmuştur.

Danıştay'ın kararında, başvuru Şirketin iddialarına yeterli yanıt verilmediği ve bu nedenle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle başvuru Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu
Av. Gizay Dulkadir
Stj. Av. Şükrü Bereket
Stj. Av. Zeynep Hasbek